Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAIKSI SEKÄ SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 83/2022 VP)

Maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat maa- ja metsätalousvaliokunnan järjestämässä asiantuntijakuulemisessa 15.11.2022 esitelleet otsikkokohdassa mainittua hallituksen esitystä. Ministeriön edustajat ovat lisäksi osallistuneet 24.11. pidettyyn kuulemiseen. Ministeriöllä on myös tiedossa kirjallisesti toimitetut asiantuntijalausunnot. Asiantuntijakuulemisessa esille nostettuihin näkökohtiin sekä perustuslakivaliokunnan kannanottoihin esitetään vastineena kunnioittavasti seuraavaa:

Ehdotettu kunnan järjestämisvastuu – yleiset näkemykset

Työ- ja elinkeinoministeriö lausuu pitävänsä hyvänä, että lakiin on ehdotettu viittauksia kilpailuneutraliteettiin, markkinaperusteiseen hinnoitteluun sekä erilliskirjanpitoon tilanteessa, jossa toimintaa harjoitetaan kilpailutilanteessa markkinoilla.

Oikeusministeriö lausuu koko esitystä koskien, että sen esittämät näkökohdat on otettu huomioon jo hallituksen esityksen valmistelussa eikä sillä ole esityksestä muutoin lausuttavaa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää tärkeänä, että lakiuudistuksen valmistelussa varmistutaan siitä, ettei uudistuksella rajoiteta kilpailua tai kavenneta markkinoiden alaa enempää kuin tosiasiallisesti on yleisen edun toteutumiseksi välttämätöntä. Koska kuntien kilpailutilanteessa yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa tarjoamia eläinlääkäripalveluita ei ole yhtiöitetty ja niitä tarjotaan subventoituun hintaan, nykytilanne on ollut ongelmallinen suhteessa kuntalakiin, jossa säädetään yhtiöittämisvelvollisuudesta ja markkinaperusteisesta hinnoittelusta, ja suhteessa kilpailulakiin, jonka 4 a luku edellyttää tasapuolisia kilpailuedellytyksiä julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä. Virasto pitää myönteisenä sitä, että nimenomaista yhtiöittämispoikkeusta ei esitetä, sillä laajamittainen yhtiöittämätön toiminta voisi konkurssisuojan ja veroetujen vuoksi heikentää yksityisen sektorin toimintaedellytyksiä ja haitata markkinoiden toimintaa. Myönteistä on myös rahaerien läpinäkyvyyden parantuminen.

Valtiovarainministeriö toteaa näkemyksenään, että eläinlääkintähuoltolain tavoitteet eläinlääkäripalvelujen ja eläinlääkärikoulutuksen turvaamisesta ovat hyviä ja tarpeen. Ehdotuksessa laajennetaan peruseläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuuta seura- ja lemmikkieläinten osalta koskemaan myös alueita, joilla on vastaavia markkinoilla tuotettuja palveluja. Laajentamisella halutaan myös välttää näiden palvelujen yhtiöittämisvelvollisuus. Kuntalain yhtiöittämisvelvollisuuden taustalla ovat EU-oikeuden valtiontukisäännöt. Yhtiöittämisvelvollisuus lisättiin kuntalakiin vuonna 2013 johtuen komissiolle tehdyistä valtion ja kuntien liikelaitoksia koskevista kanteluista. Komission mukaan kuntien toimiessa kilpailutilanteessa markkinoilla niiden toimintaan liittyy valtiontukisääntöjen vastaista tukea (konkurssisuoja ja kuntien veroedut). Kuntien velvollisuus yhtiöittää markkinaehtoinen toimintansa poistaa näiden tukielementtien olemassaolon. Kuntalain muutoksen jälkeen komissio lopetti em. kanteluiden tutkimisen. Ei liene vielä selvää, onko nyt esitetty ratkaisu hyväksyttävissä EU:n valtiontukisääntöjen näkökulmasta. Perusteluissa on osin oletuksia, joita on vaikea todentaa. Myös kustannusvaikutusten arviointi on jossain määrin epävarmalla pohjalla.

Suomen Kuntaliitto ei kannata lakiehdotusta. Ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämiseen (erityisesti eläinlääkintähuolto) ja eläinlääkärien palkkausjärjestelmään kohdistuu muutospaineita, eikä tällä hetkellä ole tietoa tai tarkkaa näkymää mm. siihen, kuinka ympäristöterveydenhuolto järjestetään lähitulevaisuudessa. Eläinlääkintähuoltolakiin tulisikin tehdä vain välttämättömät muutokset ja suurempi uudistus tulisi tehdä vasta myöhemmin. Kuntaliiton näkemyksen mukaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ei tulisi lisätä nykyisestä, sillä jo tällä hetkellä on suuria vaikeuksia järjestää lakisääteiset eläinlääkintähuollon palvelut. Kuntaliitto ei myöskään kannata 9 §:n yksityiskohtaista sääntelyä, joka ei huomioi toimintaympäristön muutoksia eikä jätä kunnille liikkumavaraa palveluiden järjestämiselle paikalliset olosuhteet huomioiden.

Lakiehdotuksen taustaoletus, ettei yksityistä palveluntarjontaa ole riittävästi saatavilla, ei Kuntaliiton lausunnon mukaan kaikilta osin pidä paikkaansa. Lakiehdotuksen vaikutukset tulevat olemaan erilaisia eri puolella Suomea. Mikäli lakiehdotuksen mukainen kuntien lakisääteisten tehtävien laajennus toteutuu, tulevat kustannukset kasvamaan merkittävästi sellaisilla alueilla, joilla on paljon yksityistä tarjontaa. Kuntaliitto ehdottaa, että kunnaneläinlääkärin valvontatehtävät (eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta) siirrettäisiin valtion tehtäväksi. Nykyjärjestelmän laskutuskäytännöt aiheuttavat sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa suurta hallinnollista taakkaa, josta päästäisiin eroon, mikäli tehtävät siirrettäisiin valtion tehtäväksi.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT lausuu, että järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden yksilöiminen ei saa tosiasiallisesti johtaa tilanteeseen, jossa praktikkoeläinlääkärien tehtävät kaventuvat siten, että työn houkuttelevuus laskee ja työvoiman saatavuus heikkenee. Uudessa tilanteessa jää jonkin verran tulkinnanvaraiseksi se, milloin kunnan tulisi yhtiöittää palveluja. Tulevaisuudessa olisi eläinlääkintähuollon haasteisiin vastaamiseksi tarpeellista organisoida julkisen sektorin eläinlääkintäpalveluiden järjestäminen ja työnantajatoiminta leveämmille harteille.

Ruokavirasto lausuu, että eläinlääkäripalvelujen turvaamisen tavoitteen ja kilpailuneutraliteettivaatimusten yhteensovittaminen on vaikeaa, mutta hallituksen esityksessä se on kuitenkin onnistunut. Ruokavirasto kannattaa esitystä ja toteaa, ettei esitys sen käsityksen mukaan käytännössä lisää oleellisesti kuntien tehtäviä.

Suomen Eläinlääkäriliitto katsoo, että lakiesityksessä on pyritty ratkaisemaan kilpailuneutraliteettiin liittyvät ongelmat mahdollisimman oikeudenmukaisella ja kaikkien osapuolten hyväksyttävissä olevalla tavalla. Se myös lausuu, että kunnissa tulee olemaan epätietoisuutta siitä, saadaanko 9 §:ssä lueteltujen peruseläinlääkäripalveluiden lisäksi ylipäänsä tarjota muita palveluita, miten markkinahintainen hinnoittelu tulisi toteuttaa ja miten määritellään syrjäinen alue, jolla markkinaehtoista hinnoittelua ei tarvitse toteuttaa. Vaatimukset tulevat kuntalaista ja kilpailulainsäädännöstä, mutta tulee kuitenkin huomioida, että mikäli näistä ei ole saatavilla edes jotenkin sovellettavissa olevaa ohjetta, saattaa osa kunnista kieltää lakisääteisten palveluiden yli menevien palveluiden tarjoamisen. Tulee huolehtia, että mielekkään työnkuvan säilyttäminen on mahdollista ilman kunnalle tulevaa yhtiöittämisvelvoitetta. Lisäksi tulisi todeta, että päivystyksen kustannuksia ei voida markkinaperusteista hinnoittelua toteutettaessa laskea päivystyskorvauksen perusteella. Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n luettelo kattaa kunnassa tarjottavat vähimmäismääräiset peruspalvelut lausunnonantohetkellä melko hyvin. Lain tasolle nostettu tarkasti rajattu lista voi kuitenkin aiheuttaa ongelmia joustamattomuutensa takia.

Lapin aluehallintovirasto pitää tärkeänä, ettei esitetty laki johda eläinlääkäripalvelujen yhtiöittämiseen, ellei kunta järjestä laajasti muita kuin velvoitteen piirissä olevia palveluja kilpailutilanteessa. Tämä mahdollistaa virkasuhteessa olevien eläinlääkärien riittävän määrän myös harvaan asutuilla alueilla. Praktiikkaa tekevät eläinlääkärit ovat korvaamaton voimavara eläintautien vastustamisessa ja eläinsuojelutyössä, vaikka päävastuu näistä tehtävistä olisikin päätoimisilla valvontaeläinlääkäreillä.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry katsoo, että ehdotettu perusratkaisu on esitetyistä vaihtoehdoista vähiten huono. Eläinlääkäripalveluihin liittyy tulevaisuudessa isoja

haasteita ja ennakoimattomia seikkoja. Keskeistä on se, miten houkutellaan eläinlääkäreitä tuotantoeläinpraktiikkaan alueille, joilla palvelutuotanto on kannattamatonta ja vaatii julkista tukea. MTK lausuu myös, että työn sitovuus ja erityisesti kunnaneläinlääkärin päivystysvelvollisuus ovat asioita, joita on syytä kehittää. MTK näkee, että esitys antaisi kehittämiseen työkaluja. Se muistuttaa myös, että kunnaneläinlääkärin palkkausta arvioitaisiin uudelleen ympäristöterveydenhuollon siirtyessä hyvinvointialueille vuonna 2026. MTK:n lausunnon mukaan tulisi varmistaa, että yhtiöittämisvelvollisuutta ei ole myöskään järjestämisvastuun ulkopuolelle jäävien markkinaperusteisesti hinnoiteltavien palvelujen osalta.

Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC katsoo, että ehdotettu lainsäädäntö ei saavuta tavoitetta turvata eläinlääkäripalvelujen saatavuus tuotantoeläimille. Vaarana on, että hyötyeläinten ja pieneläinten hoito eivät enää voisi toimia rinnakkain, mikä on ollut palvelujen saatavuuden ja eläinlääkäreiden sitoutumisen turvaamiseksi tärkeää.

Suomen Kennelliiton lausunnon mukaan nykytilan kartoitus on perusteellinen ja julkisten eläinlääkäripalvelujen turvaaminen seura- ja harrastuseläimille kaikilla alueilla on selkeä parannus nykyiseen.

Oulun seudun ympäristötoimi esittää lausunnossaan erilaisia skenaarioita siitä, mitä toimintavaihtoehtoja ja -motiiveja kunnilla olisi ehdotetussa tilanteessa ja mitä vaikutuksia palvelujen järjestämistavalla olisi. Skenaariot johtavat siihen, että kunnalle on tarkoituksenmukaisinta järjestää 9 §:n palvelujen lisäksi joitakin ”välimaaston palveluja”, jotka liittyvät sairaiden eläinten tilanteen ja hoidontarpeen määrittelyyn sekä kiireluonteisten leikkausten tekemiseen ja jotka eivät kuitenkaan ole varsinaisia erikoiseläinlääkäripalveluja. Kunnan näkökulmasta tuo kokonaisuus vastaa nykyistä palvelutasoa useassa paikassa. Valinta mahdollistaa, että kunnaneläinlääkärit voivat tehdä nykyaikaista ja eettisesti parempaa praktiikkaa ja että asiakkaille pystytään tarjoamaan nykyaikainen ja eläimen kärsimystä vähentävä ja mahdollisesti hengen pelastava hoito. Lisäksi eläinlääkärivirkoihin olisi hakijoita ja viroissa myös pysyttäisiin. Ongelmana kuitenkin on, että kilpailusäännösten näkökulmasta lainsäädäntöön jää tällöin yhä tulkinnanvaraa sen suhteen, milloin ja mikä osa julkisesta toiminnasta katsotaan markkinoilla olevaksi. Näitä kilpailuvirasto tulee tarvittaessa arvioimaan tapauskohtaisesti. Kilpailuttamiseen ja yhtiöittämiseen liittyvää lainsäädäntöä tulisi voida tulkita tai tarvittaessa muuttaa siten, että yhtiöittämisvelvollisuus ei koske em. vaihtoehdossa kuvattua toteutustapaa.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys (SiunSote) katsoo, että ehdotetussa muodossaan uudistus voi vaarantaa eläinlääkintähuollon järjestelmän toimivuuden. Jos kunnat päättävät olla tarjoamatta 9 §:n ulkopuolisia palveluja, eläinlääkäreiden rekrytointi kuntiin edelleen vaikeutuu. Alueilla, joilla yksityistä eläinlääkäripalvelua on vain vähän eikä sitä ole saatavilla kaikkina vuorokaudenaikoina, tulisi kunnan voida tuottaa luettelon ulkopuolisia palveluja samoin perustein kuin lakisääteisiä 9 §:n mukaisia palveluja. Mahdollinen yhtiöittäminen on ongelmallista, ja lisäksi palvelun järjestäjälle yksityisen sektorin markkinoille tulon ja sieltä poistumisen seuranta on kohtuuton vaatimus. Oman alas ajetun toiminnan uudelleen käynnistäminen on haasteellista.

Paliskuntain yhdistyksen lausunnon mukaan on tärkeää, että kunnallisten eläinlääkäripalvelujen saatavuus on varmistettu koko maassa, myös poroille.

Suomen Sikayrittäjät pitää erittäin tärkeänä, että jatkossakin pyritään varmistamaan eläinlääkäripalvelujen saatavuus koko maassa.

Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto lausuu, että esitys on aiheuttanut suurta epävarmuutta kunnaneläinlääkäreiden keskuudessa. Järjestämisvastuun ulkopuolelle jäävien palvelujen markkinaehtoinen hinnoittelu sekä mahdollinen yhtiöittäminen tuntuvat kovin monimutkaisilta. Huolena on, että kunnat ulkoistavat pieneläinpalvelut ja virassa olevalle eläinlääkärille jää päivystysvelvollisuus, vaikka lausunnossa ei nähdä, mitä kunta menettelystä hyötyisi.

Helsingin yliopistolla ei ole huomautettavaa ehdotuksiin. Sen lausunnon mukaan peruskoulutetuista ja erikoistumiskoulutetuista kliiniseen työhön suuntautuneista eläinlääkäreistä on Suomessa pulaa sekä julkisella että yksityisellä puolella, ja työvoiman saatavuudesta kilpaillaan. Mikäli eläinlääketieteellistä tiedekuntaa resursoidaan riittävästi kattamaan kasvavia koulutuskustannuksia, tiedekunnalla on valmius nostaa nopeastikin eläinlääkäreiden peruskoulutuksen aloituspaikkamäärää 20 prosentilla.

- **Maa- ja metsätalousministeriö** toteaa, että esityksen mukaan lakisääteisiin peruspalveluihin kuuluisi vain sellaisia palveluja, joita nykyisinkin järjestetään lähes kaikissa kunnissa, ja että tämä kokonaisuus voitaisiin järjestää kuntarakenteessa yhtiöittämättä. Lisäksi ehdotus tähtää siihen, että kunnilla olisi mahdollisuus järjestää joitakin 9 §:n palveluja täydentäviä palveluja kuntarakenteessa lähtökohtaisesti markkinahinnalla. **Uudistus olisi merkittävä parannus nykyiseen, sillä tällä hetkellä seura- ja harrastuseläinten palvelut, jotka muodostavat yli 60 prosenttia kunnallisista eläinlääkäripalveluista, eivät useilla alueilla kuulu järjestämisvelvollisuuteen kiireellisiä palveluja lukuun ottamatta, vaan ovat kilpailullista toimintaa koskevan kunta- ja kilpailulain säänte-lyn piirissä.**

- Maa- ja metsätalousministeriö toteaa myös, että lausuntopalautteessa ei ole esitetty selkeitä vaihtoehtoisia ratkaisuja, jotka olisivat esitettyä ratkaisua parempia. Ministeriön mukaan ns. nollaratkaisu tai uudistuksen lykkääminen eivät ole vaihtoehtoja, sillä ne ovat esitettyä ratkaisua selkeästi huonompia ja johtaisivat laajamittaisiin hallitsemattomiin yhtiöittämisiin ja virkaeläinlääkärijärjestelmän rapautumiseen.

- Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan (jota lausuntopalautekin tukee) kunnilla ei ole motivaatiota tehdä ratkaisuja, jotka poistaisivat kunnaneläinlääkäreiden työn houkuttelevuuden tai nostaisivat merkittävästi kustannuksia. Kunnilla on intressi muovata palvelukokonaisuus sellaiseksi, että joitakin lakisääteisten peruspalvelujen tason ylittäviä palveluja voidaan tarjota siltä osin kuin sille on alueella eläinlääkintähuoltojärjestelmän toimivuuden näkökulmasta tarvetta.

- Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan lausunnonantajien huolenaiheet (ks. myös seuraavan jakson yksityiskohtaiset 9 §:n luettelon muutosehdotukset) kiteytyvät erityisesti siihen, millä edellytyksillä kunta voi järjestää lakisääteisen palvelutason ylittäviä ns. ”välimaaston palveluja”, jotka eivät ole selkeästi erikoiseläinlääkäripalveluja, sekä joissakin tapauksissa myös erikoiseläinlääkäripalveluja. Kyse on erityisesti sen kuntalain säännöksen tulkinnasta, jonka mukaan vähäiseksi katsottavaa toimintaa ei tarvitse yhtiöittää.

- Sellaisina palveluina, joita kuntien olisi tarpeen tarjota, mainitaan erityisesti ns. hätäleikkaukset sekä eräät kuvantamistutkimukset, joita saatetaan tarvita hoitokäynnin yhteydessä. Näitä ei kuitenkaan maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan tulisi säätää kunnille pakollisiksi, sillä kuntien kustannukset muutoin nousisivat ja lisäksi kunnaneläinlääkäreiden rekrytointi, esimerkiksi sijaisten saanti, voisi hankaloitua sitä kautta, että kaikki eläinlääkärit eivät halua kyseisiä satunnaisia leikkauksia tehdä, varsinkaan yksin.

- Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan satunnaisesti tarvittavat hätäleikkaukset ja kuvantamistutkimukset tyypillisesti olisivat vähäistä toimintaa lakisääteisen toiminnan rinnalla, mutta kilpailulainsäädännön valvonta ja siihen liittyvät tulkinnat kuuluvat Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

- Maa- ja metsätalousministeriö muistuttaa, että varsinaiset erikoiseläinlääkäripalvelut eivät kuulu eläinlääkintähuoltolain piiriin tälläkään hetkellä. Niitä kuitenkin ainakin jossakin määrin tarjotaan ja voitaisiin jatkossakin tarjota kunnan ns. yleisen toimialan mukaisena toimintana. Ministeriö katsoo, ettei ole yhteiskunnallisia perusteita säätää julkista tukea

erikoiseläinlääkäripalveluihin, eikä näiden palvelujen laajamittainen järjestäminen kunnissa ole myöskään julkisen eläinlääkintähuoltojärjestelmän toiminnan edellytys.

- Mediat ovat viime aikoina uutisoineet monien kunnaneläinlääkäreiden varsin korkeista tuloista (esim. Talouselämän selvitys). Eräiden kunnaneläinlääkäreiden ansiotulot ylittivät jopa 200 000 euroa vuodessa, ja suuripalkkaisin kunnaneläinlääkäri tienasi jopa n. 550 000 euroa. Näin korkeat tulot, jotka ovat toki harvinaisia, eivät maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kerry peruseläinlääkäripalvelujen ja kiireellisen eläinlääkärinavun tuottamisesta. Tällaisten tulojen turvaaminen ei voi olla yhteiskunnan tehtävänä mm. kilpailun tasapuolisuus huomioon ottaen.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että edellä kuvattu lausuntopalaute ei anna aihetta muuttaa säännösehdotuksia.**

Ehdotettu kunnan järjestämisvastuu – palveluluetteloa koskevat yksityiskohtaiset näkemykset

Suomen Eläinlääkäriliitto lausuu, että 9 §:n luetteloon on tarpeen lisätä uusi 15 kohta ”ensiapuluonteinen kiireellinen leikkaushoito (esim. pyometra, koiran sektio) tilanteissa, joissa jatkohoitoon lähettäminen huonontaa ennustetta tai ei ole muutoin mahdollista.” On eläinlääkärin ammattietiikan vastaista lopettaa hoidettavissa oleva eläin, jos omistajakin toivoo, että hoitoa yritetään. Tulisi myös varmistaa, että kunnaneläinlääkäri voi päivätyössään ylläpitää ammattitaitoaan näitä leikkauksia varten ainakin niillä alueilla, joissa päivystysluonteisten kiireellisten leikkausten osalta ei ole yksityistä palveluntarjontaa. Nykyisen lain aikana kunnissa on katsottu, että kunnilla on velvollisuus tarjota näitä palveluita ainakin, jos alueella ei ole niitä tarjoavia yksityisiä palveluntarjoajia.

SEY Suomen Eläinsuojelun lausunnon mukaan kunnan järjestämisvastuuseen tulisi kuulua ”kaikkien pitopaikoissa tai vastaanotolla ilman erikoisvarusteita eläinlääkärin peruskoulutuksella ja järjestämisalueella kertyvällä riittävällä kokemuksella tehtävissä olevien eläinlääketieteellisten toimenpiteiden”, jotta vastuuta koskeva muotoilu ei olisi liian rajaava. Ehdotetun 9 §:n luettelosta puuttuvia toimenpiteitä ovat esimerkiksi muiden seura- ja harrastuseläinten kuin vain kissojen keisarileikkaukset, mahalaukun kiertymä ja tutkiva vatsaontelokirurgia. Lisäksi peruspalveluihin tulisi kuulua mm. kanien sterilisaatiot. On huomioitava, että eläinlääkäriä velvoittaa myös ammatinharjoittamislaki, minkä vuoksi hän ei voi potilasta hoitaessaan valita hoitoja sen mukaan kuin mitä eläinlääkintähuoltolaissa säädetään. Toisaalta eläinlääkäri ei saa ryhtyä toimenpiteisiin, joihin hänen ammattitaitonsa tai klinikan varustelu ei ole sopiva, joten kunnaneläinlääkärin vastaanotolta rajautuvat automaattisesti pois erityisosaamista tai erityisvälineistöä edellyttävät hoidot. On lisäksi ongelmallista, jos kunnaneläinlääkäri ei voi tehdä samoja toimenpiteitä virka-aikaan, kuin mihin hänellä on oltava valmiudet päivystysaikaan.

Suomen Kennelliiton näkemyksen mukaan kaikkien perusterveyteen liittyvien palvelujen tulisi kuulua järjestämisvastuuseen ja pikemminkin luetella sen ulkopuolelle jäävät hoidot. Koiran keisarinleikkausta ei ole perusteita rajata järjestämisvastuun ulkopuolelle, sillä se ei suuresti eroa kissan keisarinleikkauksesta.

Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto katsoo, että kuvantamistutkimukset olisivat tärkeitä esim. 9 §:n luetteloon kuuluvien luunmurtumien hoitojen kannalta. Koiran keisarinleikkaus ei ole vaativampi kuin esim. naudan, ja kukin eläinlääkäri osaa arvioida taitotasonsa ja koiran kunnon sekä lähettää riskipotilaat klinikoille leikattaviksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että järjestämisvastuuseen 9 §:n 13 kohtaan tulisi lisätä koiran kiireellinen keisarinleikkaus. Ei voida perustella, että nimenomaan koiran kiireellinen keisarinleikkaus edellyttäisi normaalia paremmin varusteltuja klinikkaolosuhteita ja hoitajan apua.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys (SiunSote) katsoo, että koirien keisarileikkauksen ja muidenkin akuuttien leikkausten sekä esimerkiksi röntgen- ja ultraäänitutkimusten puuttuminen luettelosta voi aiheuttaa eläinsuojeluongelmia. Luetteloon tulisi lisätä joustavuutta lisäämällä luetteloitujen toimenpiteiden rinnalle esim. sanat ”ja näihin rinnastettavat toimenpiteet”.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, etteivät mainitut näkemykset anna aihetta muuttaa säännösehdotuksia.** Ministeriö pitää kilpailuneutraliteettivaatimusten soveltamisen ja kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun kannalta tärkeänä, että laki vetää tarpeeksi selvän rajan lakisääteisen toiminnan ja muun toiminnan välillä. Siltä osin kuin kunnilla on velvollisuus turvata tietyt palvelut, näiden palvelujen järjestäminen ei voi olla tapauskohtaisesti kiinni siitä, millaisia toimenpiteitä kunnaneläinlääkäri haluaa tai osaa tehdä. Vapaavalintaisesti tarjottavat palvelut eivät voi kuulua järjestämisvastuuseen, vaan sellaisiin palveluihin, joita kunnissa voitaisiin järjestää kilpailusääntöjä noudattaen.

- Toisin kuin lausuntopalautteessa annetaan ymmärtää, laki ei sisällä velvoitetta järjestää mitään kiireellisiä palveluja vain päivystysaikaan, vaan kiireellisiä palveluja tulee tarjota kaikkina vuorokaudenaikoina. Jos sen sijaan hätäleikkaukset kuuluisivat kunnan tehtäviin vain silloin, kun eläintä ei voida kuljettaa muualle hoitoon, voisi syntyä mainittu ongelmallinen tilanne, jossa kunnaneläinlääkäri joutuisi ryhtymään vaativiin leikkaustoimenpiteisiin erittäin harvoin ja ilman riittävää rutiinia.

- Kuten edellä on todettu, satunnaisesti tarvittavat hätäleikkaukset ja kuvantamistutkimukset olisivat esityksen mukaan palvelua, jota kunnat voisivat halutessaan tarjota vähäisenä toimintana lakisääteisen toiminnan rinnalla markkinahintaisesti. Jos kyse kuitenkin olisi sellaisesta syrjäisestä alueesta, jolla ei ole kilpailutilannetta tai sen edellytyksiä, kunta voisi omalla päätöksellään tukea myös muita kuin lakisääteisiä palveluja.

Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto katsoo, että 9 §:n luettelon kohta ”tavanomaisten näytteiden ottaminen ja toimittaminen laboratoriotutkimuksiin” ei ota huomioon sitä, että näytteitä voidaan nykyisin tutkia myös vastaanotolla. Luetteloon kuuluva nautojen juoksutusmahaleikkaus voi olla myös tähystysleikkaus, vaikka esityksen mukaan tähystysleikkaukset eivät kuulu järjestämisvastuuseen.

- **Maa- ja metsätalousministeriö** toteaa, että juoksutusmahaleikkaus kuuluisi esityksen mukaan järjestämisvastuuseen toimenpiteen tekotavasta riippumatta.

- **Ministeriö esittää, että eläinlääkintähuoltolain 9 §:n 10 kohtaa täydennetään seuraavasti:**

9 §

Järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut

Järjestämisvastuuseen kuuluvat seuraavat eläinlääkäripalvelut:

(1–9 kohta siten kuin hallituksen esityksessä)

10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;

(11–14 kohta siten kuin hallituksen esityksessä)

Suomen Siipikarjaliitto lausuu, että valtakunnallinen eläinten terveydenhuolto-ohjelma tulisi säilyttää eläinlääkintähuoltolaissa ja että sen resurssit tulisi turvata sisällyttämällä toimenpiteet lain 9 §:ään.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutosehdotusta.** Valtakunnallinen eläinten terveydenhuolto-ohjelma on laissa ainoastaan määritelmänä, ja määritelmää tarvitaan vain eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa, johon määritelmä on perusteltua siirtää. Ministeriö myös toteaa, että 9 §:n 3 kohdassa mainitaan eläinterveyskäynnit sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikassa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat. Nämä kattavat tautisuojauksen, neuvonnan ja eläinten terveydenhuollon. Pykälän 4 kohdassa mainittu rokotus kattaa rokotteiden hankinnat ja luovutukset.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto FIFUR katsoo, että myös turkiseläinten terveydenhuoltopalvelujen tulisi kuulua kunnan järjestämisvastuuseen. Jos ne poistuvat järjestämisvastuusta, turkiseläinten terveydenhuoltotyölle ei löydy tekijöitä, tautiriskit kasvavat ja pitkäaikainen terveydenhuoltotyö menee hukkaan.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutosehdotusta.** Eläinterveyssäännöstön tarkoittamia eläinterveyskäyntejä ei ole rajattu koskemaan vain tiettyjä pitopaikkoja, eli ne kattavat myös turkiseläinten pitopaikat. Eläinterveyskäynneillä annetaan yleistä neuvontaa tarttuvien eläintautien ehkäisystä ja torjunnasta. Turkiseläinten laajempi terveydenhuoltotyö edellyttäisi erityisosaamista, jota kaikilla kunnaneläinlääkäreillä ei ole.

Suomen Hippos esittää, että hevoset lisätään 9 §:n 8 kohtaan (lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille). Varsinkin suomenhevosen säilyminen on muutoin uhattuna. Yksityistä hevosten kasvatukseen liittyvää hoitoa on saatavilla ainoastaan tiheimmin asutuilla alueilla.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutosehdotusta.** Se lisäisi kunnan kustannuksia eikä sen katsota kuuluvan nykyisen lain peruseläinlääkäripalveluun. Hevosten lisääntymiseen liittyvät tutkimukset ja hoidot edellyttävät erikoisosaamista, jota kaikilla kunnaneläinlääkäreillä ei ole. Palveluita voidaan tarjota markkinaehtoisesti hinnoiteltuina kilpailutilanteessa. Jos kyseessä ei ole kilpailutilanne, hinnoittelua ja yhtiöittämistä koskevia kilpailusäännöksiä ei sovelleta niihin.

Kunnaneläinlääkäreiden asema

Suomen Kuntaliiton näkemyksen mukaan lakiehdotuksen mahdollistama palkkausjärjestelmän kehittämiseen liittyvä joustavuus on kannatettava. On kuitenkin huomioitava, että mm. palkkausjärjestelmän muutokset johtavat luultavasti merkittäviin lisäkustannuksiin kunnille. Kas-vavat kustannukset on korvattava kunnille täysimääräisesti.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT lausuu, että palkkausjärjestelmän kehittämisen mahdollistama muutos on välttämätön. Kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämiseen kohdistuu useita muutospaineita, joita esityksen perusteluosassa on kuvailtu. Eläinlääkäripalveluiden maksut, virkaehtosopimuksen palkkausjärjestelmä ja työaikalainsäädäntö ovat praktikkoeläinlääkäreiden kohdalla kytköksissä toisiinsa. Mahdollinen virkaehtosopimuksen palkkausjärjestämän uudistaminen on perusteellinen ja laaja uudistus. Esitetyn uudistuksen myötä työ-

markkinaosapuolilla olisi mahdollisuus vastata osaan tulevaisuuden haasteista virkaehtosopimuksen määräyksiä kehittämällä. Nykyisen eläinlääkintähuoltolain virkaehtosopimukseen kohdistuvien rajoitteiden vuoksi siihen ei ole samoja edellytyksiä.

Suomen Eläinlääkäriliitto kannattaa vanhentuneen kunnaneläinlääkärijärjestelmän muuttamisen mahdollistamista muun muassa palkkausjärjestelmän ja työaikojen osalta. Näille muutoksille on tarvetta, jotta järjestelmällä on edellytyksiä toimia myös tulevaisuudessa. Juuri muutoksen mahdollistamisen on katsottava olevan eläinlääkäreiden kannalta uudistuksen tärkein tehtävä.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys (SiunSote) kannattaa palkkausjärjestelmän kehittämiseen liittyvää joustavuutta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää hyvänä, että laki mahdollistaisi sopimisen kunnaneläinlääkäreiden kokonaispalkkauksesta ja työajasta. Vaikka uhkakuvien mukaan muutos heikentäisi kunnaneläinlääkärin työn houkuttelevuutta, saattaisi se päin vastoin houkutella nuoria kunnaneläinlääkärin virkoihin. Positiivisina muutoksina olisivat säännöllinen työaika ja tulojen ennakoitavuus. Työnkuvasta jäisi mahdollisesti pois liiallinen työsidonnaisuus ja työajan arvaamattomuus sekä ammatinharjoittamiseen liittyvät riskit ja kirjapito.

- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että lausuntopalaute tukee esitystä ja korostaa uudistuksen tarvetta.**

Asiakashintoja koskevat säännökset

Suomen Kuntaliiton näkemyksen mukaan on myönteistä, että kunnilla olisi mahdollisuus periä kattavammin asiakasmaksuja. Tämä laajennus ei kuitenkaan tulisi merkittävästi korvaamaan kuntien kustannuksia eläinlääkäripalveluiden järjestämisessä.

Oulun seudun ympäristötoimi kannattaa klinikkamaksun perimisen säätämistä pakolliseksi.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys (SiunSote) kannattaa klinikkamaksujen pakollisuutta ja sitä, että niihin voitaisiin sisällyttää aiempaa suurempi osa kunnille aiheutuvista kustannuksista.

SEY Suomen Eläinsuojelu lausuu kantavansa huolta siitä, että lakiuudistuksen myötä osa eläinlääkäripalvelujen hinnoista nousee. Tämä johtaa eläinsuojelullisiin ongelmiin, kun osalle eläimistä haetaan eläinlääkärinapua yhä harvemmin. Eläinlääkintähuoltolain 15 §:ssä ns. klinikkamaksuja ei pitäisi tehdä pakollisiksi.

Suomen Kennelliiton lausunnon mukaan ehdotettu mahdollisuus asiakasmaksujen väljentämiseen ei saisi johtaa siihen, että kunnallisten eläinlääkäripalveluiden hinnat nousevat niin paljon, ettei kaikilla lemmikkien omistajilla ole käytännössä mahdollisuutta käyttää näitä palveluita akuuteissa tilanteissa. Ei saisi myöskään syntyä tilannetta, jossa kunnallisen eläinlääkäripalvelun maksut vaihtelevat suuresti kunnittain.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry katsoo, että esitys johtaisi myös tuotantoeläimille suunnattujen palvelujen hintojen nousuun. MTK vastustaa tällaista hinnannousua. MTK katsoo, että 15 §:ssä oleva kunnan maksuja koskeva kirjaus ”tulee periä” pitäisi muuttaa muotoon ”voi periä”. Tämä kunnioittaisi kunnan itsehallintoa, ja äärimmäisessä tapauksessa maksujen perintä saattaisi olla jopa kalliimpaa kuin vastaanottomaksuista kertyvä tuotto. MTK myös näkee, että kunnalle voi tulla houkutus jyvittää markkinaehtoiseen toimintaan päivystykseen liittyä kustannuksia. Näin ei saisi tapahtua.

Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC lausuu, että tämänhetkinen kaikkien aikojen suurin maatalouden kannattavuuskriisi olisi otettava huomioon kaikessa lainvalmistelussa siten, ettei lainsäädäntö aiheutettaisi viljelijöille lisäkustannuksia. SLC näkee esityksessä vaarana sen, että mm. yhtiöittämisten myötä hinnat nousevat ja maatiloille olisi hankittava eri eläinlääkäreitä viranomaiskäyntejä ja eläinlääkärin hoitokäyntejä varten. Hinnannousun myötä tuottajien kynnys käyttää eläinlääkäripalveluja kasvaa, mikä lisää tarvetta lopettaa eläimiä ja voi myös heikentää eläinten hyvinvointia. Lisäksi SLC katsoo, että klinikkamaksujen perimistä ei tulisi säätää pakolliseksi.

Suomen Siipikarjaliitto pitää tärkeänä, että asiakasmaksut pysyvät kohtuullisina.

Paliskuntain yhdistyksen lausunnon mukaan tulee varmistaa, että kunnallisesta eläinlääkintähuollosta perittävät maksut pysyvät kohtuullisina myös jatkossa.

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto lausuu, että esitetyt kilpailuneutraliteettiin kytkeytyvät kunnan järjestämisvastuuta koskevat kompromissit tekevät monilta osin tyhjiksi mahdollisuudet toteuttaa yhdenvertaisten, toimivien ja kohtuuhintaisten palvelujen turvaamisen tavoitteen. Se katsoo, että asiakasmaksut tulee pitää kohtuullisina, sillä seura- ja harrastuseläimillä on suuri merkitys niiden omistajien henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kannalta. Maksujen kohtuullisena pitämiseksi järjestäjät tulee vapauttaa velvollisuudesta periä klinikkamaksuja, erityisesti tunnistusmerkintään ja rokottamiseen sekä kissojen kastraatioon ja sterilisaatioon liittyviä maksuja.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kannattaa klinikkamaksujen enimmäismäärien asettamista keskeisimpiin kansanterveyden kannalta oleellisiin toimenpiteisiin.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, etteivät mainitut näkemykset anna aihetta muuttaa säännösehdotuksia.** Esitetyissä säännösehdotuksissa on kyse tasapainotusratkaisusta, jolla pyritään yhtäältä turvaamaan mm. eläinsuojelun kannalta välttämättömien palvelujen kohtuuhintaisuus asiakasnäkökulmasta sekä toisaalta hillitsemään kuntien kustannusrasitusta ja estämään tarpeettoman suuret hintaerot yksityisen ja julkisen sektorin tuottamien seura- ja harrastuseläinten palvelujen välillä.

- Parannusta nykytilaan merkitsisi eläinlääkintähuoltolakiin ehdotettu asiakashintojen kohtuullisuuden vaatimus, joka koskisi myös ostopalveluja.

- Esitetty perusratkaisu kokonaisuudessaan tähtää siihen, että tuotantoeläinten palvelujen hintoihin ei tulisi nousupainetta esim. ”pakkoyhtiöittämisten” kautta. Nousupaine sen sijaan aiheutuisi, jos uudistus jätettäisiin tekemättä tai se lykkääntyisi. Nykyisen lainsäädännön mukaan vaadittavat seura- ja harrastuseläinten palvelujen yhtiöittämiset merkitsisivät, ettei yhtiöissä voitaisi soveltaa kunnaneläinlääkäritaksaa. Tämä merkitsisi, että jos kunta (lähtökohtaisesti vaadittavan kilpailutuksen jälkeen) päätyisi ostamaan palveluja perustamaltaan yhtiöltä, yhtiössä tulisi siirtyä kunnaneläinlääkäreiden kokonaispalkkaukseen välittömästi ilman siirtymäaikaa.

- Parannus nykyiseen olisi myös 14 ja 15 §:n sääntely, joka koskee pitopaikassa annettavien lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen käyntipalkkioiden ja matkakustannusten korvausten tasaamista siten, että kohtuuttomat etäisyyksistä johtuvat erot maksujen suuruudessa poistuvat.

- Esitykseen sisältyy lisäksi mahdollisuus säännellä keskeisimpien palvelujen asiakashintoja asetuksella. Tällä tavoin voitaisiin tarvittaessa puuttua kohtuuttomana pidettävään lakisääteisten palvelujen hinnannousuun. Tällaista mahdollisuutta ei ole nykytilanteessa, joten uudistus merkitsisi myös tältä osin selvää parannusta.

- Pohjoismaisessa vertailussa eläinlääkäripalvelujen julkinen tuki ei ole vähäistä, vaan päinvastoin suurta. Suomen järjestelmään käytetään julkisia varoja tällä hetkellä 47 miljoonaa euroa, kun vastaava summa on Ruotsissa alle 15 miljoonaa ja Norjassa arviolta noin 25 miljoonaa. Toki myös palvelutuotannon kustannuksiin liittyy eroja, mutta lukujen valossa seura- ja harrastuseläinten palveluista perittävien asiakashintojen vähäinen nousu ei ole maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kohtuutonta.

Suomen Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että kunnat voisivat jatkossakin maksaa subventioita eläinten pitopaikoissa annettavien palveluiden käyntipalkkioista ja matkakustannusten korvauksista. Subventioita tulisi tasapuolisuuden vuoksi maksaa paitsi kunnaneläinlääkäreiden myös muiden päivystävien eläinlääkärien kohtuullisten etäisyyksien päästä suorittamista päivystysluonteisista hoitokäynneistä.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata julkisten tukien suuntaamista yksityissektorille.** Niin kauan kuin yksityisellä eläinlääkintähuollolla ei ole päivystysvelvollisuutta, ei ole perustetta tukea yksityisen sektorin tuottamia hoitokäyntejä. On kohtuullista, että yhteiskunnan tuki käytetään ympärivuorokautisesti toimivan lakisääteisen julkisen järjestelmän toimintakyvyn turvaamiseen.

Oulun seudun ympäristötoimen lausunnon mukaan olisi hyvä tutkia mahdollisuus periä maksuja harrastehevosten hoidoista tallikäynnillä, jotta esim. kunnan hankkimien työvälineiden kuluja voidaan kattaa. Lisäksi tulisi mahdollistaa keskitetty maksullinen yhteydenottopalvelu myös virka-aikana, koska maksuton puhelin ruuhkautuu usein niin, että kiireiset potilaat eivät pääse läpi. Tasapuolisuuden näkökulmasta on hyvä, että asiakasmaksujen kohtuullisuuden vaatimus koskisi myös ostopalveluja, mutta epäselvyyttä jää sen suhteen, miten palveluntuottajaa kilpailutettaessa hinnoittelun kohtuullisuus varmistettaisiin. Kustannusten läpinäkyvyyden lisäämiseen liittyvät velvoitteet lisäävät hallinnollista taakkaa.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata ehdotusta klinikkamaksujen ulottamisesta pitopaikkakäynteihin.** Peruspalvelujen osalta ei edellytetä kalliita työvälineitä. Peruspalvelut ylittävien palvelujen osalta kunta perisi tallikäynneistä maksun, jonka tulisi olla markkinaperusteinen silloin, kun kunta toimii kilpailutilanteessa. Maksuun sisältyisivät myös välineistä aiheutuvat kustannukset.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata keskitettyä yhteydenottopalvelua koskevan maksusäännöksen muuttamista.** Tarve ja velvollisuus yhteydenottopalvelun perustamiseen koskee nimenomaan päivystysaikaa. Keskitetty yhteydenottopalvelu yleensä mahdollistaa sen, että vaikka päivystävä eläinlääkäri vaihtuu, asiakas voi soittaa aina samaan päivystysnumeroon. Maksullisuudella turvataan se, että asiakkaiden yhteydenottoja ei tarpeettomasti keskitetä ja päivystävää eläinlääkäriä kuormiteta päivystysaikaan.

- Ostopalvelujen kilpailuttamisen osalta ministeriö toteaa näkemyksenään, että kunnan tulisi tarjousten käsittelyn yhteydessä tarkastella ja vertailla sekä yksityisen palveluntuottajan asiakasmaksuja että mahdollista kunnalta laskutettavaa hintaa. Maksujen kohtuullisuutta voidaan seurata lisäksi esimerkiksi asiakaspalautteiden perusteella.

Suomen Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että esityksen perusteluissa on toteama siitä, ettei laskutusta ole perusteita toteuttaa siten, että raha ohjautuisi ensin kunnaneläinlääkärille, joka tilittäisi sen kunnalle. Lain tultua voimaan tulee myös huolehtia, ettei näin käy.

Oulun seudun ympäristötoimen lausunnon mukaan hallinnollista taakkaa keventäisi, mikäli klinikkamaksujen periminen olisi mahdollista toteuttaa siten, että se peritään asiakkaalta yhdellä laskulla yhdessä eläinlääkärin palkkioiden kanssa. Toimintatapa, jossa raha tilitetään kunnalle eläinlääkärin kautta, on nykyisellään käytössä, eikä siitä ole aiheutunut ongelmia.

- Maa- ja metsätalousministeriö ei näe ongelmaa siinä, että kunnan vastaanotolla perittäisiin klinikkamaksu kunnaneläinlääkärin palkkiosta erillisenä. Asian ei pitäisi olla teknisesti monimutkaista nykyisillä maksuvälineillä. Enemmistö kunnaneläinlääkäreistä ei halua periä ja tilittää kunnan maksuja, eikä ole asianmukaista luoda lailla järjestelmää, jossa julkisoikeudellisia maksuja tulisi kierrättää yksityishenkilöiden tilien kautta.

Helsingin yliopiston erityisasemaa koskeva sääntely

Helsingin yliopiston näkemyksen mukaan hallituksen esitys eläinlääkintähuoltolaiksi on tärkeä ja ajankohtainen. Eläinlääkäreiden laadukkaan koulutuksen kannalta eläinpotilasaineksen saanti on ensiarvoisen tärkeää. Perustuslakivaliokuntakin tunnistaa tarpeen selkeästi lausunnossaan. Siirtymäsäännös määrittää Yliopistollisen eläinsairaalan nykyisen toiminta-alueen onnistuneesti.

Suomen Kuntaliitto katsoo, että Helsingin yliopiston asemaa koskeva sääntely rajoittaa kunnallista itsehallintoa kohtuuttomasti. Helsingin yliopiston eläinlääkärikoulutuksen laatu ja jatkuvuus sekä riittävä potilasmäärä on turvattava muilla keinoin. Yliopiston palvelutuotannon laajuuden osalta sääntely jättää lisäksi liikaa tulkintaa.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan keskeinen kysymys on, onko ehdotettu tiettyjä kuntia pakottava säädös kuntien itsehallinnon, rahoitusperiaatteen ja kuntien tehtävistä säätämisen näkökulmasta mahdollinen keino turvata eläinlääkärien koulutus. Kuntalain mukaan kunnan järjestämisvastuuseen kuuluu, että kunta tai kuntayhtymä vastaa mm. järjestettävien palvelujen tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä sekä tuottamistavasta. Ehdotuksessa poiketaan näistä periaatteista, ja sääntelyn lähtökohtana on palvelujen laajuuden määritteleminen eläinlääkäreiden koulutuksen ja tutkimuksen näkökulmasta, eivät kunnan tehtävät ja toiminta. Esitys vaikuttaa kunnan järjestämisvastuuseen ja kunnan kustannuksiin ilman kunnan mahdollisuutta vaikuttaa niihin. Kunnan tehtävät tulisi määrittää tarkkarajaisesti ja kuntien tehtävistä tulee säätää lailla.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetussa sääntelyssä on jätetty Helsingin yliopistolle ja kunnille sopimisvaraa ja että yliopiston ja kunnan sopiessa toimialueesta, maksuista tai palveluvalikoimasta on mahdollista, ettei järjestely jäisi hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle. Jos palveluiden halutaan varmuudella jäävän hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle hankintalain 17 §:n perusteella, tulisi mahdollisuutta palvelun sisällöstä sopimiseen rajoittaa.

Ruokavirasto lausuu, että riittävän potilasmateriaalin varmistaminen on ehdoton edellytys eläinlääkärikoulutuksen turvaamiseksi ja pitää yliopiston palvelujen asemaa koskevaa sääntelyä välttämättömänä.

Suomen Eläinlääkäriliitto katsoo, että Yliopistollisen eläinsairaalan potilasmateriaalin turvaaminen lailla on erinomainen muutos aiempaan. Kirjaus on välttämätön laadukkaan eläinlääkärikoulutuksen turvaamiseksi. Kokonaista koulutussuuntaa ei voida perustaa nykyisellä tavalla vapaaehtoisuuteen.

SEY Suomen Eläinsuojelu toteaa, että Yliopistollisen eläinsairaalan aseman määrittely palveluiden tuottajana on erittäin kannatettava esitys.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kannattaa Yliopistollisen eläinsairaalan toiminnan turvaamista lainsäädännössä.

Lapin aluehallintovirasto pitää välttämättömänä, että yliopistollisen eläinsairaalan toiminta eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen järjestämiseksi turvataan lainsäädännöllä.

Suomen Sikayrittäjät katsoo, että Yliopistollisen eläinsairaalan potilasmateriaalin turvaaminen lailla on erinomainen asia. Se ei kuitenkaan riitä turvaamaan eläinlääketieteen opiskelijoille riittävää opetusta sikojen terveyden- ja sairaanhoidossa, sillä sairaalan toiminta-alueella ei ole merkittävää sikatuotantoa. Riittävä opetus on turvattava muilla keinoilla.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei edellä kuvattu lausuntopalaute anna aihetta muuttaa säännösehdotuksia.** Ehdotettu muutos on saanut laajaa kannatusta. Mm. hallituksen esityksen lausuntokierroksella kaikki lausunnon antaneet Yliopistollisen eläinsairaalan toiminta-alueella sijaitsevat kunnat ovat kannattaneet ehdotuksia. Siltä osin kuin eräät lausunnonantajat ovat katsoneet ehdotuksen perustuslainmukaisuuteen liittyvän epäselvyyttä, epävarmuus on poistunut perustuslakivaliokunnan lausunnon myötä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt ratkaisua lähtökohdiltaan asianmukaisena, ja maa- ja metsätalousministeriö esittää jäljempänä omat näkemyksensä siitä, miten perustuslakivaliokunnan edellyttämät tietyt täsmennykset olisi mahdollista toteuttaa.

Kunnaneläinlääkärin valvontatehtävät

Ruokavirasto pitää tarkoituksenmukaisena, että valvontatehtäviä koskevaan sääntelyyn ei tässä vaiheessa esitetä muutoksia, koska parlamentaarisen selvityksen mukaisesti ympäristöterveydenhuolto siirtyisi hyvinvointialueille vuoden 2026 alusta. Ruokavirasto katsoo, että uusi hyvinvointilaki ja lisääntyvät eläintautiepidemiat entisestään lisäävät valvontaresurssien niukkuutta ja pitää tärkeänä riittävien resurssien varmistamista.

Suomen Eläinlääkäriliitto lausuu, että valvontatehtävissä parityön määrä on lisääntynyt eläinten hyvinvoinnin valvonnassa ja sitä tulisi lisätä entisestään. Eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvät kustannukset tulevat suurella todennäköisyydellä edelleen nousemaan, mihin tulee varautua.

SEY Suomen Eläinsuojelu lausuu, että eläinlääkintähuoltolaki säilyisi valvontatehtävien järjestämisen osalta ennallaan ja että nykyinen järjestelmä on parantanut eläinsuojeluvalvontaa. Eläinsuojeluvalvonnassa on kuitenkin edelleen riittämättömät resurssit ja tältä osin vielä korjattavaa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että valvontatehtäviin liittyvä valtion korvausjärjestelmä ei kannusta toiminnan tehostamiseen, sillä kustannukset voidaan laskuttaa valtiolta. Järjestelmä tulisi lakkauttaa siinä vaiheessa, kun ympäristöterveydenhuolto siirtyy hyvinvointialueille. Valtio voisi kuitenkin avustaa mm. akuuttien eläintautitapausten hoitoon liittyvissä kustannuksissa.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että edellä kuvattu lausuntopalaute tukee hallituksen esityksen ehdotuksia.** Esitys on rakennettu siten, että laki soveltuisi vähäisin muutoksin myös siinä tilanteessa, jossa ympäristöterveydenhuolto siirtyisi hyvinvointialueille. Tuossa vaiheessa olisi kuitenkin mahdollista poistaa kunnaneläinlääkäreiden valvontatehtävien erityisluonne valtion korvaamina tehtävinä. Näin olisi tapahtunut myös,

jos rauennut maakuntauudistus olisi toteutunut ja ympäristöterveydenhuolto olisi siirtynyt maakuntiin.

Asiantuntijakuulemisessa esitetyt yksittäiset muutosehdotukset

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK esittää, että 9 §:ää tarkennetaan tulkinta-epäselvyyksien välttämiseksi siten, että tuotantoeläinten terveydenhuoltokäynti sisältää varsinaisen käynnin ja kaikki siihen liittyvät toimenpiteet, ei pelkkää lomakkeiden tai suunnitelmien läpikäyntiä ja kirjaamista.

- **Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan tarkennustarvetta ei ole.** Pelkkä lomakkeiden ja suunnitelmien läpikäynti ja kirjaamiset eivät ole eläinten terveydenhuoltoa, vaan terveydenhuoltokäynti sisältää laajemmin terveydenhuoltoon sisältyvät toimenpiteet.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lausuu, että laissa tulisi olla asetuksenantovaltuus 13 ja 25 §:ssä mainittujen asianmukaisten toimitilojen ja työvälineiden sekä eläinlääketieteellisesti asianmukaisten eläinlääkäripalvelujen (koskien sekä yksityistä että julkista palvelua) määrittelyä varten. Aluehallintovirastoon kannellaan usein näihin liittyvistä puutteista, mutta keinot puuttua ilmeisen puutteellisiin resursseihin ovat vähäiset, koska selkeitä vaatimuksia ei ole määritelty.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutosehdotusta.** Asianmukaisuus riippuu mm. siitä, mitä palveluja tarjotaan ja mille eläinlajeille niitä tarjotaan, eikä asianmukaisuutta ole mahdollista määritellä yksiselitteisesti lainsäädännössä. Asianmukaisuus voi myös jonkin verran muuttua eläinlääketieteen kehityksen myötä.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys (SiunSote) pitää ongelmallisena järjestäjä-käsitteen käyttämistä laissa, sillä yhteistoiminta-alueen ollessa järjestäjä voi alueen sisällä olla monenlaisia eri palvelutarjonnalla varustettuja kuntia, joissa toisissa yksityinen kilpailu toteutuu ja toisissa ei. Kirjanpidon eriyttämisvelvollisuuden kynnysarvo toteutuu merkittävästi helpommin yhteistoiminta-alueella kuin yksittäisissä kunnissa.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei näe asiassa ongelmaa**. Kilpailulainsäädännön valvonnassa aluekohtainen tarkastelu ei noudata kuntarajoja tai muitakaan hallinnollisia rajoja, vaan samankin hallinnollisen alueen sisällä voi olla sekä syrjäisiä markkinapuutealueita että alueita, joilla on kilpailutilanne. Lisäksi mahdollisuus kunnallisen yhteistyön muotoihin tulee kuntalaista eikä eläinlääkintähuoltolaista, eikä järjestäjä-määritelmän käyttäminen eläinlääkintähuoltolaissa muuta tätä tilannetta.

Suomen valvontaeläinlääkäriliitto esittää, että 7 §:n 2 momenttia tulisi muuttaa seuraavasti: “eläinlääkäripalveluja tarjoavan kunnaneläinlääkärin virkaan tulee kuulua ~~tarpeen vaatima ainakin ajoittainen~~ osallistuminen maan eläintautivalmiuteen ja ~~kiireelliseen~~ eläinsuojeluvalvontaan liittyviin tehtäviin”. Ympäristöterveyden yhteistoiminta-alueilla tulee olla valmius hoitaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettuihin valvontatehtäviin, kuten eläintauti- ja eläinsuojeluvalvontaan,

liittyviä tehtäviä myös silloin, kun valvontaeläinlääkäriresursseja ei ole syystä tai toisesta käytettävissä. Eläintautivalmius sekä eläinten hyvinvoinnin valvonta edellyttävät jatkuvaa osaamisen ylläpitämistä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lausuu, että edellä mainitusta säännöksestä tulee poistaa lisämääritelmä ”tarpeen vaatima ainakin ajoittainen”.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata ehdotettuja muutoksia.** Esitetty 7 §:n 2 momentin muotoilu on laadittu työryhmätyön aikana. Tarkoituksena on ollut varmistaa riittävä työvoima valvontatehtävien hoitoon varsinkin yllättävissä tilanteissa. Tarkoituksena ei ole ollut olennaisesti lisätä praktikkoeläinlääkäreiden roolia valvontatehtävissä ja sitä kautta entisestään kasvattaa näiden työn kuormittavuutta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoo, että eläinlääkintähuoltolain 17 §:n 1 momentissa tulisi lukea ”kunnaneläinlääkäri perii…” eikä ”…kunnaneläinlääkäri saa periä…”. Hallituksen esityksen muotoilu voisi johtaa tilanteisiin, joissa kunnaneläinlääkäri jättäisi palkkioita perimättä, jolloin kunnan olisi huomioitava tämä omaa palvelun asiakashintaosuuttaan määritellessään.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei muutokselle ole tarvetta.** Kilpailuvaatimukset toteutuvat joka tapauksessa sitä kautta, että kunta on velvollinen perimään loppuosan markkinaperusteisesta hinnasta. Kunnaneläinlääkäreillä ei ole myöskään perusteita olla perimättä palkkioita, jotka ovat keskeisin osa heidän virkaan perustuvista ansioistaan.

Lapin aluehallintovirasto katsoo, että laissa tulisi erityisesti velvoittaa, että kaikilla kuntayksiköillä, mukaan lukien niillä kunnilla, joissa päivystyspalvelut tuottaa yksityinen toiminnanharjoittaja tai Helsingin yliopisto, on oltava palveluksessaan riittävästi virkaeläinlääkäreitä eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvontaan myös virka-ajan ulkopuolella.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lausuu, että lainsäädännön tulisi velvoittaa kaikkia valvontayksiköitä, riippumatta ostopalvelujen käytöstä, järjestämään eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella.

- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että tarvetta sääntelylle, joka koskee velvollisuutta ylläpitää virkaeläinlääkäreiden päivystystä virka-ajan ulkopuolella, tullaan tarkastelemaan siinä yhteydessä, kun valmistellaan ympäristöterveydenhuollon siirtoa hyvinvointialueille.** Tällainen sääntely sisältyi rauennutta maakuntauudistusta koskeneeseen esitykseen. Eläinsuojeluvalvontaa suorittavia viranomaisia ovat muutkin kuin kunnaneläinlääkärit, mm. ympärivuorokautisesti toimiva poliisi. Lisäksi aluehallintovirastoilla on velvollisuus järjestää yhteistoiminnassa päivystys kiireellisiä eläintautivalvonnan tehtäviä varten.

Voimaantulo, Euroopan komission ohjeistuksen tarve ja siirtymäajat

Työ- ja elinkeinoministeriö lausuu, että valtiontukisäädösten osalta järjestämisvastuun piiriin kuuluvat palvelut, joita tarjotaan markkinaehdoista poiketen, voisivat olla komission päätöksen 2012/21/EU mukaisia yleisen taloudellisen edun mukaisia palveluja. Tämä edellyttää, että järjestäjän antamasta palveluvelvoitteesta maksama vuosikorvaus voisi olla enintään 15 miljoonaa euroa. Komissio ei ole pitänyt eri järjestäjien antamia palveluvelvoitteita yhtenä kokonaisuutena, jonka osien arvo tulisi laskea yhteen arvioidessa kyseistä raja-arvoa. Komissio ei kuitenkaan ole ottanut kantaa mahdolliseen kunnan itse harjoittamaan taloudelliseen toimintaan kohdistuvan edun määrään silloin, kun toimintaa ei harjoiteta yhtiömuodossa. Erityisesti tilanne,

jossa kunta tai kunnaneläinlääkäri saa etua korvauksen lisäksi muun kuin yhtiömuotoisen toiminnan konkurssisuojasta edellyttää komissiolta tarkempaa ohjeistusta. Voimaantuloa koskevaa asetusta ei tulisi antaa ennen kuin komissio on vahvistanut, kuinka kyseinen etu voidaan laskea komission päätöksen 2012/21/EU mukaisesti tai valtiontukisääntöjen noudattaminen on muulla tavoin varmistettu.

- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa**, että SGEI-notifikaatioihin liittyvät asiat kuuluvat Suomessa työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle. Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan SGEI-asioissa on tavallista, että komission kanssa neuvottelemalla saadaan tukijärjestelmää koskevaa ohjeistusta ja näkemyksiä ja että varsinaisia notifikaatioita tarvitaan vain hyvin harvoin. Suomi ei ole maa- ja metsätalousministeriöllä olevien tietojen mukaan tehnyt toistaiseksi yhtään SGEI-notifikaatiota, mutta sellainen luonnollisesti tehtäisiin, jos se olisi komission näkemyksen mukaan tarpeen.
- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lisäksi**, että Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus tunnustaa jäsenvaltioiden oikeuden *tuottaa ja tilata* SGEI-palveluja. Tämä huomioon ottaen työ- ja elinkeinoministeriön lausunnossa mainittu palvelutuotannon yksityistämisen vaatiminen ei maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan olisi SGEI-palvelujen osalta EU-lainsäädännön mukaista. Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu käynnistyneisiin keskusteluihin työ- ja elinkeinoministeriön ohella. Euroopan komissiolla on tieto lainvalmistelun aikatauluista, ja säännösehdotuksissa on varmistettu, että eläinlääkintähuoltolaki voi tulla voimaan vasta, kun EU-sääntöjen noudattaminen on varmistettu.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto esittää, että säännökseen, joka koskee klinikkamaksujen perimisen aloittamista koskevaa siirtymäaikaa, lisättäisiin maininta siitä, että säännös ei koske kilpailutilanteessa markkinoilla tarjottavia palveluja.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutosehdotusta.** Siirtymäsäännöksen (38 §) mukainen siirtymäaika koskee sanamuotonsa mukaan vain 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja maksuja eli lakisääteisistä palveluista perittäviä kunnallisia julkisoikeudellisia maksuja. Säännös ei siten koske 17 §:ssä tarkoitettuja kilpailutilanteessa markkinoilla tarjottavia palveluja tai niistä perittäviä maksuja, eikä lisäykselle ole siten tarvetta.

Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys (SiunSote) katsoo, että mikäli kunnallisia toimintoja tulisi yhtiöittää, muutostyölle tulee varata riittävä aika. Mikäli yhtiöittämisen myötä eläinlääkäreitä tulisi palkata lisää, tähän tulisi varata resurssit. Uudistuksen voimaantuloa tulisi lykätä vuoteen 2026.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä lausuu, että markkinaperusteisen hinnoittelun toteuttamiselle tulee säätää riittävä siirtymäaika. Kunnilla tulee olla aikaa arvioida maksujen suuruus ja ottaa käyttöön erillinen kirjanpito.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata uusia siirtymäaikoja.** Kilpailutilanteessa markkinoilla tarjottavaa toimintaa koskevat velvoitteet ovat voimassa jo tällä hetkellä, eivätkä ne tule ehdotetusta eläinlääkintähuoltolaista. Tämän vuoksi niitä koskevat siirtymäaikasäännökset eivät maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan ole mahdollisia tässä yhteydessä.

Esityksen perustuslainmukaisuuteen liittyvät seikat

Eduskunnan perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan PeVL 49/2022 vp, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunta katsoo, että sääntelyä tulisi täydentää, sillä lain 34 §:n valtionosuuksia koskevasta sääntelystä ei käy hyvin ilmi se, että kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia sovelletaan myös niihin kuntakorvauksiin, joita kunnat maksaisivat 18 §:n mukaisesti Helsingin yliopistolle. Kuitenkin hallituksen esityksessä todetaan, että ehdotettu rahoitusratkaisu ei rasita yliopiston toiminta-alueen kuntia enempää kuin se, että kunta järjestäisi palvelut omana toimintanaan.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi seuraavaa lisäystä:**

34 §

Valtionosuus

Järjestäjän tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sekä kunnan yliopistolle 18 §:n 2 momentin perusteella maksamaan korvaukseen sovelletaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (618/2021).

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että eläinlääkintähuoltolain 18 §:ssä ei ehdoteta nimettäväksi niitä kuntia, joita sääntely Yliopistollisesta eläinsairaalasta koskee. Lain 38 §:n mukaan eläinsairaalan toiminta-alue muodostuu lain voimaan tullessa niistä alueista, joita varten Yliopistollista eläinsairaalaa ylläpitävä julkisoikeudellinen yliopisto on tuottanut 9 §:ssä tarkoitettuja eläinlääkäripalveluja järjestäjän ja yliopiston välisen sopimuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantuloa edeltävien viiden vuoden aikana. Ottaen huomioon perustuslain 121 §:n 2 momentin säännöksen kuntien tehtävien säätämisestä lailla perustuslakivaliokunta katsoo, että laissa tulisi säätää nimenomaisesti, mitä kuntia 18 §:n sääntely koskee.

Toisaalta perustuslakivaliokunta pitää lausunnossaan yliopiston itsehallinnon kannalta asianmukaisena, että yliopistolle ehdotettu palvelujen tuottamistehtävä on rajoitusten kautta rajattu siihen laajuuteen, jota eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii.

- Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että sillä olevien tietojen mukaan Yliopistollinen eläinsairaala tuottaa Helsingin kaupungin alueella lakisääteiset eläinlääkäripalvelut kokonaan. Espoon valvontayksikön (Espoo, Kirkkonummi ja Kauniainen) osalta se tuottaa päivystyksen. Se myös hoitaa Mäntsälän sekä Pukkilan, Myrskylän ja Orimattilan länsiosien eläinlääkäripalvelut ja päivystyksen. Lisäksi iltaisin ja viikonloppuisin päiväaikaan Yliopistollinen eläinsairaala huolehtii Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän muidenkin kuntien kuin Pukkilan, Myrskylän ja Orimattilan (Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Kärkölä, Padasjoki ja Sysmä) sekä Lahden suureläinpäivystyksestä.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi ehdotetun eläinlääkintähuoltolain 18 §:n 1 momenttiin ja 38 §:n 4 momenttiin seuraavia muutoksia. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan säännösehdotusten tulee muutosten jälkeenkin jättää kunnille ja yliopistolle tiettyä sopimisvaraa, jotta perustuslakivaliokunnan tärkeänä pitämä yliopiston palvelutehtävän rajaaminen koulutuksen ja tutkimuksen kannalta tarkoituksenmukaiseen laajuuteen voidaan turvata:**

18 §

Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamat julkiset eläinlääkäripalvelut

Yliopistollista eläinsairaalaa ylläpitävä Helsinginjulkisoikeudellinen yliopisto (jäljempänä *yliopisto*) tuottaa 9 §:ssä tarkoitettuja eläinlääkäripalveluja julkisina eläinlääkäripalveluina siinä laajuudessa kuin eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii. Palveluja tuotetaan eläinsairaalan julkisten palvelujen toiminta-alueellasillä alueella, joka sijaitsee seuraavien kuntien alueella: Helsinki, Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Mäntsälä, Pukkila, Myrskylä, Orimattila, Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Kärkölä, Padasjoki, Sysmä ja Lahti. joka on kyseessä olevien julkisten palvelujen osalta määritelty eläinsairaalan toiminta-alueeksi. Poiketen siitä, mitä 10 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa säädetään, yliopisto vastaa tuottamiensa palvelujen saatavuudesta ja laadusta.

(2–4 mom. siten kuin hallituksen esityksessä)

38 §

Siirtymäsäännökset

(1–3 momentti siten kuin hallituksen esityksessä)

Niiden alueiden, joita varten Yliopistollista eläinsairaalaa ylläpitävä julkisoikeudellinen yliopisto on tuottanut 9 §:ssä tarkoitettuja eläinlääkäripalveluja järjestäjän ja yliopiston välisen sopimuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantuloa edeltävien viiden vuoden aikana, katsotaan tämän lain voimaan tullessa muodostavan kyseisten palvelujen osalta 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun eläinsairaalan toiminta-alueen.Ne 9 §:ssä tarkoitetut eläinlääkäripalvelut, joita Helsingin yliopisto on tuottanut järjestäjän ja yliopiston välisen sopimuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantuloa edeltävien viiden vuoden aikana, määrittävät tämän lain voimaan tullessa Helsingin yliopiston julkisen palvelutuotannon laajuuden kyseessä olevassa toiminta-alueen osassa. Järjestäjät ja yliopisto voivat kuitenkin keskenään sopia muutoksista palvelutuotannon laajuuteentoiminta-alueen rajoihin.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista perittäviä kunnallisia maksuja koskevista eläinlääkintähuoltolain 15 §:n säännöksistä käyvät ilmi maksujen vastikkeellisuus, maksulla saatavan suoritteen yksilöitävyys ja se, ettei maksu ole pakollinen. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt kunnalliselta maksulta lähtökohtaisesti kustannusvastaavuutta, joskaan maksulta ei ole edellytetty täyttä kustannusvastaavuutta (PeVL 53/2002 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan ehdotettua sääntelyä voidaan sinänsä pitää tältä kannalta lähtökohtaisesti riittävänä, mutta perustellumpaa olisi säätää laissa erikseen siitä, että maksu voi olla enintään palvelun tuottamisesta syntyneiden kustannusten suuruinen.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi ehdotetun eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 1 ja 2 momenttiin seuraavia lisäyksiä:**

15 §

Järjestäjän perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista

	Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään kunnaneläinlääkärin perimistä palkkioista ja korvauksista, järjestäjän tulee periä itse tuottamistaan 9 §:ssä tarkoitetuista eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksu silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla. Maksun tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Järjestäjä voi periä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi maksun myös 11 §:n 2 momentissa tarkoitetusta keskitetystä yhteydenottopalvelusta. Jos Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT ja valtakunnalliset työntekijöiden yhdistykset ovat virkaehtosopimuksessa sopineet, että kunnaneläinlääkäri ei peri palkkioita kotieläimen omistajalta tai haltijalta, asiakasmaksujen osalta ei sovelleta, mitä 14 §:ssä ja 1 momentissa säädetään. Tällöin järjestäjän tulee periä itse tuottamistaan 9 §:ssä tarkoitetuista eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta asiakasmaksu, johon voi sisältyä käynti- tai vastaanottomaksu, erilliset maksut suoritetuista toimenpiteistä, maksu keskitetystä yhteydenottopalvelusta sekä korvaus matkakustannuksista ja käytetyistä lääkkeistä ja tarvikkeista. Maksun tulee olla palvelujen käyttäjän kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen käyntimaksut ja matkakustannusten korvaukset tulee määritellä tavalla, joka poistaa kohtuuttomat etäisyyksistä johtuvat erot maksujen suuruudessa. (3–5 momentti siten kuin hallituksen esityksessä)

Perustuslakivaliokunta toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa eläinlääkintähuoltolakiehdotuksen 12 §:n perusratkaisuista. Perustuslakivaliokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, ettei lakiin ehdoteta säännöstä 12 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitavien virkavastuusta.

• **Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi ehdotetun eläinlääkintähuoltolain 12 §:n 2 momenttiin seuraavaa lisäystä:**	12 § *Palvelujen järjestämistavat* (1 momentti kuten hallituksen esityksessä) Yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja vastaa palvelujensa lainmukaisesta ja sopimuksen mukaisesta tuottamisesta. Tuottaessaan palveluja sopimuksen perusteella siihen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. (3 ja 4 momentti kuten hallituksen esityksessä)

Yhteenveto

- Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi tämän vastineen sivuilla 15–17 mainittuja muutoksia lakiehdotuksen 1 (eläinlääkintähuoltolaki) 12 §:n 2 momenttiin, 15 §:n 1 ja 2 momenttiin, 18 §:n 1 momenttiin, 34 §:ään sekä 38 §:n 4 momenttiin.

- Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa Suomen Kunnaneläinlääkäriliiton lausunnon vuoksi tämän vastineen sivuilla 6–7 mainittua vähäistä täsmennystä lakiehdotuksen 1 (eläinlääkintähuoltolaki) 9 §:n 10 kohdan sanamuotoon.

- Muilta osin maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että esityksen eduskuntakäsittelyn aikana esitetyt näkemykset eivät anna aihetta muuttaa esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.

- Kuten eduskuntakäsittelyn aikana on käynyt ilmi, ehdotettu ratkaisu on vaihtoehtoisista ratkaisuista paras eläinlääkintähuollon toiminnan turvaamiseksi. Ratkaisu on huomattavasti parempi kuin nykytilan säilyttävä ratkaisu, joka on erittäin ongelmallinen.

- Uudistuksen tekemättä jättäminen olisi maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan omiaan johtamaan hallituksen esityksen perusteluosassa tarkemmin kuvattuihin hallitsemattomiin ja haitallisiin muutoksiin palvelujärjestelmässä ja virkaeläinlääkärijärjestelmässä. Kilpailusäännökset kuten yhtiöittämisvelvollisuus ovat olleet voimassa jo useita vuosia, ja maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kilpailuviranomaisilla on perusteltu syy edellyttää niiden noudattamista, jos jo pidempään käynnissä ollut (jo maakuntauudistuksen valmistelun yhteydessä alkanut) lainsäädännön kehittäminen päättyy tuloksettomana.

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Lainsäädäntöneuvos Johanna Wallius